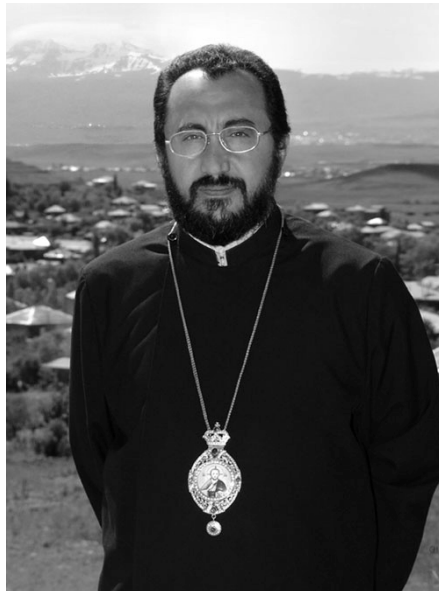

Լրացավ Հայ Առաքելական եկեղեցու Շիրակի թեմի առաջնորդ Ս. Միքայել եպիսկոպոս Աջապահյանի թեմակալության 10-ամյակը:

Միքայել Եպս. Աջապահյան
Շիրակի թեմի առաջնորդ

Այս առթիվ Գյումրիում դեկտեմբերի 10-ին տեղի ունեցավ հանդիսավոր երեկո՝ բարձրաստիճան հոգևորականների, մարզային իշխանությունների և քաղաքի մտավորականության մասնակցությամբ:

Հանդիսությունն սկսվեց Տերունական աղոթքով: Առաջնորդի 10-ամյա գործունեության հակիրճ նկարագրին անդրադարձավ Ա. սրկ. Ղազարյանը:

Միքայել եպիսկոպոս Աջապահյանը ծնվել է 1963թ. դեկտեմբերի 27-ին Արտաշես Աջապահյանի և Իսկուհի Մանուկյանի ընտանիքում: Ավագանի անունը՝ Գևորգ: Հորից իմանալով, որ Հեթումյաններից սերվող իրենց տոհմը 135 տարի զբաղեցրել է Կիլիկիո կաթողիկոսության գահը, ունեցել է 10 կաթողիկոս և բազմաթիվ այլ աստիճանի հոգևորականներ, պատանի Գևորգը որոշում է, շարունակելով ավանդույթը, ընդունվել Էջմիածնի Գևորգյան ճեմարան: Խորհրդային բանակում ծառայելուց հետո ուսումն ավարտում է ճեմարանում և 1987-ից աշխատանքի անցնում Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի քարտուղարությունում: 1988թ. ձեռնադրվել է արեղա և ստացել Միքայել անունը՝ ի հիշատակ 1909թ. Ադանայի ջարդերի նահատակ Միքա-

յել ծայրագույն վարդապետ Աջապահյանի: Այս գրադեցրել է Էջմիածնի Մայր տաճարի ավագ լուսարարի պաշտոնը:

1988-ի երկրաշարժից հետո ակտիվորեն մասնակցել է տուժածներին օգնություն ցուցաբերելու ուղղությամբ կաթողիկոսարանի աշխատանքներին: 1989-ին հովվական պարտականություն է կատարել Եղեգնաձորի Սբ Խաչ վանքում, այնուհետև՝ Արցախի Գանձասարի վանքում: Այդ նույն ժամանակ «Միսր 1890-1920 թթ.» թեմայով թեզ է պաշտպանել և ստացել վարդապետի աստիճան:

1990-1992 թթ. եղել է Գևորգյան ճեմարանի փոխտեսուչ, դասախոսություններ կարդացել հայրաքանդությունից, ընդհանուր եկեղեցու պատմությունից, Հին Կտակարանի մեկնությունից: 1994-ին արժանացել է ծայրագույն վարդապետի աստիճանի: 1994-1995թթ. եղել է կաթողիկոսական տեղապահ Թորգոմ արքեպիսկոպոս Մանուկյանի, այսպե՛ս՝ Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի անձնական քարտուղարը: 1995-1997-ին աստվածաբանական կրթությունը շարունակել է Հռոմում, որտեղ «Պողոս Տարոնացիին և իր «Բացահայտութիւն կարգաց ժամուց աղօթից» գործը» աշխատության համար ստացել է մագիստրոսի կոչում: 1997-1999թթ. աշխատել է Հայ Առաքելական եկեղեցու միջեկեղեցական հարաբերությունների բաժնի ղեկավար՝ միջազգային տարբեր կոնֆերանսներում և հանդիպումներում ներկայացնելով Հայ Առաքելական եկեղեցին: 1999թ. ընտրվել է Եկեղեցիների Համաշխարհային Խորհրդի հանձնաժողովի անդամ:

2001թ. սեպտեմբերին, կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի կողմից ձեռնադրվելով եպիսկոպոս, նշանակվել է Շիրակի հոգևոր թեմի առաջնորդ:

Միքայել սրբազանի օրոք աննախադեպ թափ ստացավ եկեղեցաշինությունը: Անցած 10 տարիների ընթացքում կառուցվել են Գյումրու Սբ Հակոբ հոյակերտ եկեղեցին (Վեհափառ Հայրապետի նախաձեռնությամբ և Մարգիս Հակոբյանի բարերարությամբ), Սպանդարյանի Սբ Ամենափրկիչ (բարերար՝ Ա. Մանոյան), Լեռնակերտի Սբ Վարդանանց (բարերար՝ Գ. Հովհաննիսյան), Ղարիբջանյանի Սբ Հոգի (բարերար՝ Ս. Տանոյան), Գյումրու Սբ Մարգիս (բարերար՝ Ա. Մարգարյան), Հայկական Սբ Խաչ (բարերարներ՝ Ա. և Ս. Խաչատրյաններ) և Կաքավասարի Սբ Նարեկ եկեղեցիներն ու մատուռները:

Վերակառուցման ընթացքի մեջ են Մարակապի, Գեղանիստի, Հայրենյացի, Բարձրաշենի, Հովիտի, Թորոսի եկեղեցիները, ինչպես նաև Գյումրու հռչակավոր Ս. Ամենա-

փրկիչ եկեղեցին: Ոսկեհասկ գյուղում կառուցվում է նոր եկեղեցի: Ամբողջովին ամրացվել, վերանորոգվել է առաջնորդանիստ Սր Յոթվերք եկեղեցին, դարձել պայծառ ու վեհատեաք: Արքից ու հողից մաքրվել է ավելի քան 30 եկեղեցի: Բարեկարգվել են բազմաթիվ հոգևորականների գերեզմաններ:

Այժմ քենի գործող եկեղեցիների թիվն անցնում է 30-ը, իսկ ամեն կիրակի Սր պատարագ է մատուցվում դրանց ավելի քան կեսում:

Շիրակի մարզի ոչ մի գյուղ հովվական ուշադրությունից չի վրիպել. ամեն համայնք ունի իր այցելու հոգևոր հովիվը, ով պարբերաբար իր հովվական խոսքն է հասցնում ժողովրդին: Այսօր չկա մի համայնք, ուր առաջնորդ սրբազանը կամ քահանա հայրերը բազմիցս եղած չլինեն:

Միքայել եպիսկոպոս Աջապահյանի՝ թեմական առաջնորդ հաստատվելու առաջին իսկ ամսից տպագրվեց «Սր Յոթվերք» ամսաթերթը: «Տայգ» հեռուստաընկերության եթերով կանոնավոր հեռարձակվում է «Եղիցի լույս» հաղորդաշարը, որի ընթացքում առաջնորդն ուղիղ եթերով զրուցում է իր հոտի հետ: Վերջերս ստեղծվեց նաև քենի մամուլ դիվանը, որի շնորհիվ մեծացել է կատարվող աշխատանքների լուսաբանումը՝ զանգվածային լրատվական միջոցներով:

Թեմի առաջնորդարանի սոցիալական և մշակութային բաժինները, զարգանալով և ընդարձակվելով վերածվեցին Սոցիալ-կրթական կենտրոնի:

Վերջին տասը տարիների առաջընթացն զգալի է բոլոր ասպարեզներում: Այնուամենայնիվ, առաջնորդ սրբազանը չի բավարարվում եղածով և համարում է, որ արվածը դեռևս շատ փոքր է անելիքի համեմատությամբ:

Այնուհետև Գուգարք քենի առաջնորդ Ս. Մեայուհ եպս. Չուլջյանն ընթերցեց Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի շնորհավորական ուղերձը: Շնորհավորանքի ջերմ խոսքերով հանդես եկան Շիրակի մարզպետ տիկին Ա. Լ. Նանյանը, Ս. Նարեկ եպս. Շաքարյանը, Ս. Նավասարդ արքեպս. Կճոյանը, ՀՀ ԱԺ պատգամավոր Մ. Գրիգորյանը, Ախուրյանի գյուղական համայնքի ղեկավար Ա. Իգիթյանը և ուրիշներ: Հավուր պատշաճի ներկայացվեց առաջնորդի 10-ամյա գործունեությունը, տրվեց նրա անցած հոգևոր ճանապարհի ձեռքբերումների ու նվաճումների գնահատականը:

Երևելային մասնակցում էր և ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի գիտաշխատողների անունից ելույթ ունեցավ նրա տնօրեն՝ բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Մ. Հայրապետյանը՝ ըստ արժանվույժ գնահատելով Մ. եպս. Աջապահյանի թեմակալության 10-ամյա ուղին: Իր ողջույնի խոսքում նա մասնավորապես ասաց.

Մրբազան հայր,
Լրացավ Շիրակի հոգևոր թեմակալության Ձեր առաջին տասնամյակը, որ Ձեր կյանքում մի կարճ շարան է ընդամենը տասը տարիների, սակայն բովանդակորեն այնքան բերում ու հագեցած, այնքան լիքը և անկրկնելի տարիների: Երբ Դուք՝ որպես հոգևոր հովիվ, համարձակորեն տեր կանգնեցիք աղետազարկ հոտի ծով հոգսերին, ու մարդիկ Ձեր մեջ տեսան իսկական առաջնորդի՝ իր խոսքին տեր, գործին նվիրված, բնույթով անկոտրում ու հավատով զորեղ: Երբ Դուք՝ որպես Աստծո անխոնջ ու բարի մշակ, սիրո, հույսի ու հավատի ընտրյալ լինելու առաքելությամբ եկաք առատորեն ծաղկեցնելու Տիրոջ այգին, և նույնիսկ թերհավատ մարդիկ համոզվեցին ու հավատացին Ձեզ: Այո, երիցս ճշմարիտ է ասված՝ «բազումք են կոչեցեալք և սակաւք են ընտրեալք»... Դուք, հիրավի, այդ սակավներից, ասել է թե՛ ընտրյալներից եք:

Այդպիսին գիտեց մենք Ձեզ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի Շիրակի հայագիտական կենտրոնում, որտեղ Դուք, Ձեր կոչմանը հավատարիմ, ոչ միայն մեր նեղ օրերի նեցուկ բարեկամ եք, այլև իսկական հայ մտավորականի մեր ժամանակներում քիչ հանդիպող տիպար՝ որի մեջ անխոնջ ապրում ու սրբարում են հոգևորականն ու բանասերը. վկան ի Սփյուռս և ի հայրենիս Ձեր գիտամանկավարժական գործունեությունը, առաջնորդարանի Գյումրու սոցիալ-կրթական նորարաց կենտրոնը, որի ծրագրերին մշտապես զորակցելու պարտավորություն ենք հանձնանել Շիրակի Հայագիտականում:

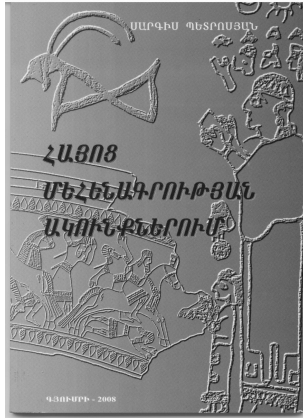
«Որպես մեծ է ոզի քան զմարմին,- ասում էր պատմիչ Եղիշեն,- այսպես մեծ է տեսությունքին մտաց քան զմարմնոյ»: Այո, մտքի տեսողությունն է, որ անչափելի է, հոգու թռիչքն է, որ անկասելի է: Այս անբեկանելի հավատամքն է, որ անկյունաքարի նման ընկած է Ձեր բազում-բազում արժանահիշատակ գործերի հիմքում՝ աննախադեպ եկեղեցաշինություն մարզի տարածքում, շիտակ ու ազնիվ քարոզություն եկեղեցու խորանից, մամուլ էջերից թե՛ հեռուստաէկրանից, ուխտագնացություններ, հարյուրավոր հանդիպումներ հավատացյալ ժողովրդի հետ ու էլի շատ բաներ:

Գերաշնորհ տեր, Աստված օգնական Ձեզ հետայսու Ձեր բոլոր արարումներում՝ հանուն հավատավոր մեր ժողովրդի, հանուն մեր սիրելի քաղաքի ու Շիրակ աշխարհի և ի փառս Հայաստանյայց Առաքելական սուրբ եկեղեցու:

«Զգործս ձեռաց մերոց ուղիղ արա ի մեզ, Տէր, զգործս ձեռաց մերոց յաջողեա մեզ»:

Լույս տեսավ ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի առաջատար գիտաշխատող, պատմական գիտությունների դոկտոր Ս.Պետրոսյանի «Հայոց մեհենագրության ակունքներում» մենագրությունը՝ 5.5 հրատ. մամուլ ծավալով:

Փաստական նոր նյութի ընդգրկումով՝ գրքում խորացվում է հայկական նշանագրերի՝ մեհենագրեր (հիերոգլիֆներ) լինելու, դրանց՝ ինչպես գաղափարագրեր, այնպես էլ հնչյունագրեր ընթերցվելու տեսակետը: Միևնույն ժամանակ աշխատության հեղինակը գիտական բարեխղճությամբ բացահայտում է մեհենագրերի նշանների ներքին կապը հայոց հնագույն պաշտամունքի, առասպելաբանական պատկերացումների և ազգային մտածելակերպի առանձնահատկությունների հետ:

Գրքի գիտական խմբագիրն է պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Էդ. Դանիելյանը, գրախոսը՝ բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ս. Հայրապետյանը:

Գիրքը, որ պրոֆեսոր Ս. Պետրոսյանը նվիրել է իր ծնողների աննոռաց հիշատակին, հայտնի գիտնականի հերթական հասցեագրումն է պատմաբաններին, հնագետներին, լեզվաբաններին և հայոց հնագույն պատմությանը հետաքրքրվողներին:

Լույս տեսավ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ» ժողովածուի XI հատորը՝ 12.5 հրատ. մամուլ ծավալով /ընդհանուր խմբագրությամբ՝ պրոֆ. Ս. Հայրապետյանի/: Շապիկի առաջին էջին գյումրեցի քանդակագործ Չ. Կոշտոյանի՝ «Անի» թաղամասում՝ Սբ Հակոբ Մծրնեցի եկեղեցու հարևանությամբ գտնվող, 1988-ի Աղետի զոհերին նվիրված «Հույս» հուշարձանի պատկերն է: Ի դեպ, հատորը Սպիտակի երկրաշարժի 20-ամյա տարելիցի կապակցությամբ նվիրվել է աղետի հազարավոր անմեղ զոհերի հիշատակին և սկսվում է կենտրոնի գիտաշխատող,

բանաստեղծուհի Ռ. Հովհաննիսյանի խորհրդանշական ներքող-խատուվանությամբ.

«Յոթնագմբեք՝ քաղաք, դու դեմք ես, որը հնարավոր չէ փոխել որևէ ներկով ու դիմածնվով:

Դու քո բնակիչների ինքնագիտակցությունն ես, ավելի ճիշտ, դու քո ժողովուրդն ես...

Ինչից էլ սկսենք, միևնույնն է, մեր խեղամաղը քեզնից է սկսվում...

Քեզ հետ, քո ներսում ինքնախորացման վտանգն ընտրյալ լինելու զին է:

Դու ուժեղի ընտրությունն ես:

Քո պատկերով արժե ոսկեդրամ կտրել:

Եղավ, որ տարերքը քեզ իր ծոցն առավ.

դու ժայնակցեցիր ավեր Անիին, բայց չասացիր զուլումի խոսքեր.

-Ես քաղաք եմ, բնակիչ եմ փնտրում:

Որովհետև քո որդիները երբեք չհեռացան՝

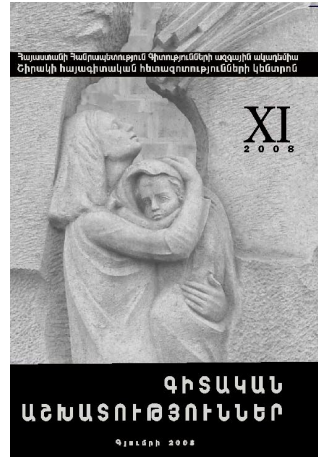
բայտիդ անիվը տարաշխարհում պտտեցնելու...

Դու կորրիտ ես: Քո անունն ավանդույթ է, ժառանգություն, վստահություն նրանց համար,

ովքեր սիրում են քեզ, ովքեր կորցրել են, բայց

վերադառնում են դեպի քեզ, որովհետև ի սկզբանե դու ես, քաղաք...»

Հատորում տեղ են գտել 27 գիտական հոդվածներ, հրապարակումներ և հաղորդումներ: Հեղինակների մեջ են ԳԱԱ Շիրակի հայագիտականի, Հնագիտության և ազգագրության, Արվեստի, Լեզվի ինստիտուտների, Գյումրու Մ.Նալբանդյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտի, Երևանի Խ.Աբովյանի անվան մանկավարժական համալսարանի գիտաշխատողներ և դասախոսներ: Այդ աշխատանքների գերակշիռ մասը նվիրված են Գյումրի-Ալեքսանդրապոլ-Լենինականին՝ նրա հնագիտական հարուստ ժառանգությանը, ազգագրական ինքնատիպ պատկերին, քաղաքաշինական ուրույն դիմագծին, ժողովրդագրական իրավիճակին, արհեստներին, համբարություններին, կենցաղին ու սովորություններին, կերպարվեստի, քաղաքային երաժշտական մշա-

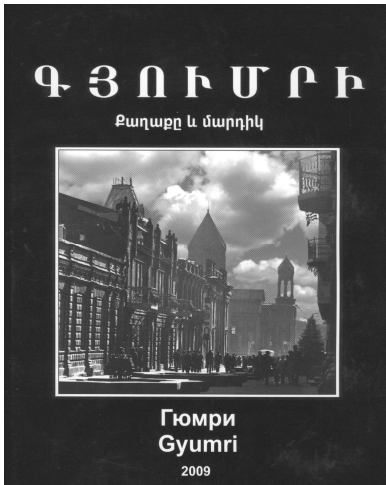
կույթի պատմությանը, հասարակական կյանքի ավերախություններին ու բնակավայրի դարավոր պատմության մի քանի ուշագրավ էջերին: Հատորում գտնվում մի շարք նյութեր կերպերում են հայերենի լեզվաճանկան խն-

դիրներին, լեզուների դասավանդման մեթոդիկայի հարցերին և այլն:

Ժողովածուն, նախորդների մեան, ավարտվում է հատորում տպագրված նյութերի համառոտ անգլերեն ամփոփումով, որը տեղադրված է կենտրոնի համացանցային կայքում:

Գյումրու քաղաքապետարանը լույս ընծայեց «Գյումրի. Քաղաքը և մարդիկ» պատմափաստագրական գիրք-արքունը՝ քաղաքապետ Վ.Ղուկասյանի խմբագրությամբ, որն ինքնատիպ գրական հուշարձան է հինավուրց քաղաքի տարեգրության, նրա բնակիչների, քաղաքի նյութական ու հոգևոր անզուգական մշակույթի մասին: Այն երկու մասից է.

Գրքի՝ «Հազարամյակների խորքից մինչև մեր օրերը» բաժինն ամփոփում է քաղաքբնակավայրի անցած ճանապարհն իր հիմնադրումից մինչև մեր օրերը:

Երկրորդ մասը՝ «Հոգևոր և նյութական մշակույթը», առավել տարողունակ ներկայացնում է Գյումրու քաղաքաշինությունը, ճարտարագիտությունը, գերդաստանները, եկեղեցին ու հավատքը, կենցաղը, ծիսատոնական համակարգը, բառուրանը, երկրագործությունը, արհեստները, համքարությունները, կրթական գործը, գիտությունը, մամուլը, գրատպությունը, գրական, թատերական, երաժշտական և մարզական կյանքը, գեղարվեստը, առողջապահությունը:

Գրքի հեղինակների գերակշիռ մասը ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի գիտաշխատողներն են՝ պատմ. գիտ. դոկտոր Սարգիս Պետրոսյանը, պատմ. գիտ. թեկնածուներ Արմեն Հայրապետյանը, Կարինե Բազեյանը, Կարինե Ալեքսանյանը, հոգեբան. գիտ. թեկնածու Կարինե Մահակյանը, արվեստագիտ. թեկնածու Հասմիկ Հարությունյանը, մանկ. գիտ. թեկնածու Լատրա Աթանեսյանը, Գրիգոր Աղանյա-

նը, Ռոզա Հովհաննիսյանը և Հասմիկ Ափինյանը: Գրքի առանձին բաժիններ հեղինակել են Լևոն Մարտիրոսյանը (աշխ. գիտ. թեկնածու), Վրեժ Վարդանյանը (պատմ. գիտ. դոկտոր), Լևոն Խաչատրյանը (փիլ. գիտ. թեկնածու), ճարտարապետ Աշոտ Միրզոյանը, թատերագետ Լևոն Մութաֆյանը, Հեղինե Խաչատրյանը և Գագիկ Վարդանյանը:

ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական կենտրոնը 2009թ. լույս ընծայեց իր «Գիտական աշխատություններ» ժողովածուի I-X հատորների մատենագրությունը՝ գիտաշխատող Գ.Աղանյանի հեղինակությամբ:

Մտեղծման պահից ի վեր Շիրակի հայագիտական իր առջև համարձակ խնդիր դրեց՝ ունենալ սեփական տպագիր պարբերականը, որն իր ծավալով և, որ առավել կարևոր է, գիտական մակարդակով ի գործու կլինեք համարելու արդեն գոյություն ունեցող հայագիտական պարբերականների բանակը: 1998-ին լույս տեսավ Կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ» ժողովածուի առաջին հատորը, որի նորամուտը շնորհավորեցին արդի հայագիտության բազմաթիվ ականավոր ներկայացուցիչներ (ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ Գ.Ջահուկյան, Լ.Հախվերդյան, Գ. Ղարիբջանյան, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից-անդամներ Մ.Հարությունյան և Ա.Բալանթարյան): Իր 10 հատորների շուրջ 155 մամուլ ընդհանուր ծավալով «Գիտական աշխատություններ» ժողովածուն տըպագրության բարձր որակով, նաև գիտական պատշաճ մակարդակով քարի համբավ է վայելում հանրապետության գիտական շրջանակներում: «Գիտական աշխատություններ»-ի այդ տարիների շուրջ 120 հոդվածագիրները ներկայացնում են Հայաստանի և արտերկրի ակադեմիական և բուհական գիտության զանազան բնագավառները: Ժողովածուի տասը հատորներում ընդհանուր առմամբ լույս են տեսել 280 հոդված, հրապարակում, հաղորդում և գրախոսություն: Ժողովածուի խմբագրակազմն ամեն ինչ արել է, որպեսզի գիտական շրջանառության մեջ դրվեն հայագիտության տարբեր բնագավառներին վերաբերող ցայժմ քիչ կամ ընդհանրապես չուսումնասիրված նյութեր՝ հոդվածների, հաղորդումների, հրապարակումների, գիտական լրատուի և գրախոսությունների տեսքով: Հնարավորինս պահպանվել են գիտական հրատարակություններին բնորոշ ավանդական ձևաչափերն ու մեթոդաբանությունը:

Տարիների ընթացքում «Գիտական աշխատություններ»-ում կուտակված, հայագիտության տարբեր բնագավառներին վերաբերող հարուստ և արժեքավոր նյութերը հետազոտողներին և հետաքրքրվողներին հրամցելու, համակարգված ներկայացնելու և նրանց

գործը դյուրացնելու համար ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի գիտխորհուրդը 2009 թ.-ին որոշեց կազմել այս ժողովածուի առաջին տասը հատորների մատենագրությունը:

Հայագիտության մեջ վաղուց, որպես գիտական ոլորտի ճյուղ և ինքնահատուկ մեթոդաբանական համակարգ ունեցող բնագավառ, իր տեղն ունի մատենագիտությունը: Հայալեզու գրային մշակույթի արշալույսից (V դ.) սկսած մինչև մեր օրերը ստեղծվել են բազմաթիվ և բազմաժանր մատենագիտական ժողովածուներ, ցուցակներ և համահավաքներ: Հայկական մատենագիտության ուսումնասիրությունը առանձին ոլորտ է հայագիտության մեջ, և այս բնագավառը, անշուշտ, ունի իր ականավոր ու մեղվաջան ուսումնասիրողները (Գ. Զարբհանայան, Հ. Անասյան, Փ. Անթարյան, Ռ. Իշխանյան, Պ. Քացախյան և այլք):

Ցանկացած մատենագիտական ժողովածուի համար հատուկ են ընդհանուր և մասնավոր մեթոդական մոտեցումներ: Մույն աշխատանքն իրականացնելիս կազմողն առաջնորդվել է արդեն արմատավորված, հայագիտական հանդեսներին ու ժողովածուներին բնորոշ մատենագիտական ավանդույթներով և դրանց հատուկ մեթոդաբանությամբ: Միաժամանակ որպես ելակետ և ենթաբաժանումների համար հիմք վերցվել են հայագիտության և հումանիտար գիտությունների հիմնական ուղղություններն ու ոլորտները՝ պատմագիտություն, հնագիտություն, մարդաբանություն, ազգագրություն, քանակաբանություն, էթնոսոցիոլոգիա, էթնոհոգեբանություն, լեզվաբանություն, գրականագիտություն, երաժշտագիտություն, արվեստաբանություն, աշխարհագրություն, էթնոժողովրդագրություն, իրավագիտություն, տնտեսագիտություն և կառավարում, մանկավարժություն և մեթոդիկաներ:

«Գիտական աշխատություններ»-ի մատենագրությունը բաղկացած է երկու բաժնից: Առաջին բաժինը, որն անվանվել է «Մատենագրական (ժամանակագրական) ցանկ» ներառում է սպառիչ տեղեկատվություն ժողովածուի 1998-2007թթ. լույս տեսած I-X հատորներից յուրաքանչյուրի տպագրական ծավալի, էջերի քանակի, շապիկի ձևավորման և բովանդակության մասին՝ ըստ վերը բերված ենթաբաժանումների (պատմագիտություն, հնագիտություն և այլն):

Երկրորդ բաժինը, որ կոչվել է «Թեմատիկ մատենագրական ցանկ», ներկայացնում է «Գիտական աշխատություններ»-ի բոլոր հեղինակներին այբբենական կարգով՝ ըստ գիտության ոլորտների: Վերջիններս իրենց հերթին համարակալված են հայոց այբուբենի տառերի թվային համարժեքով (Ա-ից- ԺԱ) և ունեն հետևյալ տեսքը՝ Ա-Պատմագիտություն: Բ-Հնագիտություն, մարդաբանություն, դրամագիտություն և վիճակագրություն: Գ-Ազգագրություն, քանակաբանություն, էթնոսոցիոլոգիա և էթնոհոգեբանություն: Դ-Լեզվաբանություն և գրականագիտություն: Ե-Երաժշտագիտություն և արվեստաբանություն: Զ-Աշխարհագրություն և էթնոժողովրդագրություն: Է-Մանկավարժություն և մեթոդիկաներ: Ը-Իրավագիտություն: Թ-Տնտեսագիտություն և կառավարում: Ժ և ԺԱ ենթաբաժանումները ներկայացնում են համապատասխանաբար Գ-ի տակն ու լույսը և Գ-րախոսությունը: Այս բաժնում ներկայացված յուրաքանչյուր հոդված, հարդորում, խմբագրական կյուր ունի իր հերթական համարը (001-281): Համարակալման հիմնական նպատակը «Մատենագրություն»-ից օգտվողների գործը դյուրացնելն է: գրքույկը եզրավակող «Հեղինակներ» ենթաբաժնում յուրաքանչյուր հեղինակի անվան կողքին գիտության ոլորտի անվանատառն է (Ա, Բ, Գ և այլն) և թեմատիկ մատենագրական ցանկի այն համարները, որոնք նշում են ժողովածուի հատորներում տվյալ հեղինակի հրատարակած աշխատությունները՝ ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

Անտարակույս, ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ»-ի առաջին տասը հատորների մատենագրությունը օգտակար կլինի հայագիտության տարբեր ոլորտներով հետաքրքրվողների համար: